

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

GÜMÜŞHANE ŞEHİRCİLİK VE SOSYAL HİZMETLER ANONİM ŞİRKETİ

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	4
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	4
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	5
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	6
7. DENETİM BULGULARI	7

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: Fazla Ödeme Tablosu	18

KISALTMALAR

A.Ş.	: Anonim Şirket
BOBİ FRS	: Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finaansal Raporlama Standardı
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
GÜMSAŞ	: Gümüşhane Şehircilik ve Sosyal Hizmetler Anonim Şirketi
KDV	: Katma Değer Vergisi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	: Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazlardan Bir Kısımının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
2. Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının Kullanılmaması
3. İcra Safhasına Aktarılmış Alacaklar İçin Öngörülen Hesapların Kullanılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Faaliyet Alanında Olmamasına ve Yüksek Tutarda Yükümlülükleri Bulunmasına Rağmen Genel Kurul Kararı Olmadan Nakit Borç Verilmesi
2. Kamu Haznedarlığı Yönetmeliğine Aykırı Olarak Özel Sermayeli Banka Hesaplarında Mevduat Bakiyesi Bulunması
3. Sözleşmede Belirlenmiş Olan Birim Fiyattan Daha Yüksek Birim Fiyat Üzerinden Ödemenin Yapılması
4. Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri ile Yönetim Kurulu Karar Defterinin Mevzuata Uygun Olarak Tutulmaması
5. Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanmaması
6. Bir Kısım Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması
7. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Gümüşhane Şehircilik ve Sosyal Hizmetler A.Ş. (GÜMSAŞ) 23.08.2016 tarihinde Ticaret Siciline tescil edilmiş olup 29.09.2016 tarihinde hisselerinin tamamı Gümüşhane Belediyesine bedelsiz olarak devredilmiştir.

Şirket faaliyetlerini temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

GÜMSAŞ'ın amaç ve konularının başında 696 sayılı KHK uyarınca Gümüşhane Belediyesi tarafından ihtiyaç duyulan personelin temini ile gıda hammadde üretimi, alımı, işlemesi ile bu ürünlerin satış ve pazarlaması, otopark işletmesi, gayrimenkul alımı, gayrimenkul inşaatı ve satışı gelmektedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörülmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu 8 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 22.07.2024 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmişlerdir.

Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla 342 olup, şirket personelinin önemli bir kısmı 696 sayılı KHK uyarınca Gümüşhane Belediyesinin çeşitli birimlerinde ihtiyaçlara binaen görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

GÜMSAŞ 50.000,00 TL sermayeli olarak kurulmuştur. Şirket sermayesi çeşitli tarihlerde artırılmış olup son olarak 13.11.2019 tarihli genel kurul kararı ile 76.237.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Sermayenin 596.760,85 TL'si 31.12.2024 tarihi itibarıyla ödenmemiştir.

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Gümüşhane Belediyesi	76.237.000,00	100,00

Şirket, 696 sayılı KHK uyarınca Gümüşhane Belediyesinin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet işlerini yürütmektedir. Söz konusu hizmetler karşılığı düzenlenen hakedişler ile elde edilen gelirler ana gelirleri oluşturmaktadır. Bunun yanında, gayrimenkul inşaatı, meyve suyu fabrikası işletmesi, otopark işletmesi ve sosyal tesis işletmesinden gelirler elde etmektedir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2023 yılı aktif toplamı 22.198.200 TL'yi veya net satışları toplamı 44.394.600 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2024 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS'de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

İç kontrol, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

GÜMSAŞ 6102 sayılı Kanun esasları çerçevesinde kurulmuş olup faaliyetlerini de bu esaslar çerçevesinde yürütmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında; *"Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulatmak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir."* hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanun'un "Riskin erken saptanması ve yönetimi" başlıklı 378'inci maddesinde ise; *"(1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır."* denilmektedir.

Kanun'un 366'ncı ve 378'inci maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol süreçleri zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Kanun'un 378'inci maddesinde belirtildiği gibi denetçinin gerekli görüp bunu yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi halinde iç kontrol sisteminin kurulması diğer şirketlerde de zorunludur.

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na tabi olmadığı için, bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi kurma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ayrıca, 6102 sayılı Kanun'un anılan maddeleri uyarınca Şirket Yönetim Kurulu tarafından uzman bir "komite" kurulması ve bu "komite" tarafından değerlendirme raporu hazırlanması hususunda herhangi bir zorunluluk bulunmadığından, bir iç kontrol birimi kurulmamış ve bu bağlamda Şirketin iç kontrol sistemine ilişkin bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Gümüşhane Şehircilik ve Sosyal Hizmetler Anonim Şirketinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde

belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazlardan Bir Kısımının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Taşınmazlardan bir kısmının muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Defter tutma ve envanter" başlıklı 64'üncü maddesinin birinci fıkrasında, her tacirin ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu Kanun'a göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un 515'inci maddesinde, anonim şirketlerin finansal tablolarının, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılacağı hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin eki "V - Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları"nın "Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı (C) bölümünde; işletmeye ait taşınmazların cinslerine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, tapu sisteminde Şirketin mülkiyetine kayıtlı 82 adet taşınmazın mevcut olduğu, söz konusu taşınmazlardan 77 adetinin muhasebe sistemine kaydedildiği ancak 2 adet arsa, 2 adet mesken ile 1 adet bahçenin muhasebe sistemine kaydedilmediği görülmüştür.

Söz konusu 5 adet taşınmazın muhasebe sistemine kaydedilmemesi nedeniyle yıl sonu Bilançosunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

Şirket cevabında; bulguda yer alan 2 adet arsa, 2 adet mesken ile 1 adet bahçenin tapu evraklarının temin edildiği, 30.04.2025 tarihinde muhasebe kayıtlarına alındığı ifade edilmiş olup düzeltme işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarında mevcut olan hatayı etkilememektedir.

Sonuç olarak, 2024 yıl sonu Bilançosunda, kaydedilmeyen taşınmazların değeri kadar 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabının eksik görünmesine neden olunmuştur.

Türk Ticaret Kanunu’nun 64’üncü ve 515’inci maddeleri uyarınca, Şirketin finansal tablolarının Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılmasını teminen, Şirkete ait taşınmazların cinslerine göre adı geçen Maddi Duran Varlık Hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının Kullanılmaması

Şirketin kanuni süresinde ödenmeyen SGK ve Vergi Dairesine olan borçlarının 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “Defter tutma ve envanter” başlıklı 64’üncü maddesinin birinci fıkrasında, her tacirin ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu Kanun’a göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Kanun’un 515’inci maddesinde ise, anonim şirketlerin finansal tablolarının, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılacağı hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin eki “V - Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları”nın “Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (C) bölümünde; 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülükleri kapsadığı; vadelerinde ödenemeyen vergi ve diğer yükümlülüklerle erteleme veya taksitlendirme süresi bir yıldan az olanlar ile vadesi bir yılın altına düştüğü için 438 no.lu hesaptan bu hesaba aktarılanların, hesabın alacağına kaydedileceği; ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedileceği; vadesi geçmiş vergi ve diğer yükümlülüklerde erteleme veya taksite bağlama süresi bir yılı aşanların bu hesabın borcu karşılığında 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabına aktarılacağı ifade edilmiştir.

Mezkur mevzuat hükümleri uyarınca, vadelerinde ödenemeyen vergi ve SGK primleri gibi kamuya olan yükümlülüklerin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin SGK’ya ve Vergi Dairesine yüksek miktarda tahakkuk etmiş borcunun bulunduğu; ancak 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında SGK’ya herhangi bir borç ödemesi yapılmadığı; Vergi Dairesine ise 2021, 2022, 2023 yıllarında düşük tutarlarda kısmi borç ödemesi yapıldığı, 2024 yılında ise herhangi bir borç ödemesi yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle 2024 yıl sonu itibarıyla 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabının alacak bakiyesi 11.009.546,06 TL’ye; 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabının alacak bakiyesi 71.630.100,53 TL’ye; mezkur iki hesabın toplamı olarak kamuya olan toplam anapara borç tutarı ise 82.639.646,59 TL’ye ulaşmıştır. Söz konusu kamuya olan borçların vadelerinde ödenmemesi nedeniyle 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına kaydedilmesi gerekirken adı geçen 360 ve 361 No.lu hesaplarda izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Bu nedenle, yıl sonu Bilançosunda 360, 361 ve 368 No.lu hesaplarda mezkur tutarlar kadar hataya neden olunmuştur.

Şirket cevabında; vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabının ilgili kurumlardan borcu yokturlar alınarak 30.04.2025 tarihi itibarı ile ilgili hesaba aktarıldığı ifade edilmiş olup düzeltici işlem 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarında mevcut olan hataları etkilememektedir.

Sonuç olarak, 2024 yıl sonu Bilançosunda 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabının 11.009.546,06 TL, 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabının 71.630.100,53 TL fazla görünmesine; 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının ise 82.639.646,59 TL eksik görünmesine neden olunmuştur.

Türk Ticaret Kanunu'nun 64'üncü ve 515'inci maddeleri uyarınca, Şirketin finansal tablolarının Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılmasını teminen, vadelerinde ödenemeyen vergi ve SGK primleri gibi kamuya olan yükümlülüklerin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İcra Safhasına Aktarılmış Alacaklar İçin Öngörülen Hesapların Kullanılmaması

Yapılan incelemede, icra safhasına aktarılmış alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı, Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı ile Karşılık Giderleri Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Defter tutma ve envanter" başlıklı 64'üncü maddesinin birinci fıkrasında, her tacirin ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu Kanun'a göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un 515'inci maddesinde ise, anonim şirketlerin finansal tablolarının, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılacağı hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin eki "V - Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları"nın "Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı (C) bölümünde;

128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabının, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra

safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsadığı; tahsili şüpheli hale gelmiş olan alacakların ilgili hesapların alacağı karşılığında bu hesaba borç yazılarak bu durumdaki alacakların normal alacaklardan çıkarılacağı; alacağın tahsili veya tahsil edilemeyeceğinin kesinleşmesi durumunda bu hesaba alacak kaydedileceği,

129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabına, “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” için ayrılacak karşılıkların kaydedileceği; teminatlı alacaklarda karşılığın teminatı aşan kısım için ayrılacağı; hesaplanan karşılık tutarının bu hesaba alacak, “654 Karşılık Giderleri” hesabına borç kaydedileceği; şüpheli alacağın tahsiline bağlı olarak, tahmin olunan zararın kısmen ya da tamamen gerçekleşmemesi halinde, gerçekleşmeyen kısmın “644 Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı” alacağına devredilerek bu hesaba borç kaydedileceği; şüpheli alacağın tahsilinin imkansız olduğu kesinleştiği takdirde bu hesaba borç, ilgili hesaba da alacak kaydedileceği; gerçekleşen zararın ayrılan karşılıklardan fazla olması halinde, ayrılan karşılık kadar bu hesaba borç, zarar fazlasının ise “681 Önceki Dönem Gider ve Zararları” hesabına borç, tahsil edilemeyen tutarın, ilgili alacak hesabına alacak kaydolunacağı; daha önce alacaklardan düşülen ve bu hesaba borç kaydedilen alacakların tahsili söz konusu olduğu takdirde, oluşlarına göre “671 Önceki Dönem Gelir ve Kârlar” hesabına alınacağı,

İşletmelerin faaliyet alanı kapsamındaki işlerden kaynaklanan temerrüt faizi gelirlerinin “649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar” hesabına kaydedileceği; karşılık hesap olarak asıl alacağın takip edildiği hesabın borçlandırılmasının gerektiği,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.’ye bir kısım havalelere “Borç Verilen” açıklaması yapılarak toplam 36.942.530,00 TL anapara tutarında borç verildiği; verilen söz konusu borçların tahsilini güvence altına almak için herhangi bir teminat alınmadığı; verilen borcun tamamının tahsil edilememesi nedeniyle 2021 yılında Gümüşhane İcra ve İflas Müdürlüğü aracılığıyla Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş. aleyhine ilamsız icra takibine başlandığı; icra takibinin kesinleşmesiyle Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin banka hesaplarına haciz konulduğu; 2.977.991,10 TL’si İcra ve İflas Müdürlüğü aracılığıyla, 7.081.965,86 TL’si ise Gümüşhane Sportif Faaliyetler A.Ş. tarafından gönderilen havaleler yoluyla olmak üzere toplam 10.059.956,96 TL tutarındaki alacağın tahsil edildiği; 31.12.2024 itibarıyla 26.882.573,04 TL tutarındaki anapara alacağının ise tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

Mezkur mevzuat hükümleri uyarınca; söz konusu tahsili şüpheli hale gelmiş, icra safhasına aktarılmış alacakların, kayıtlı bulunduğu 120 Alıcılar Hesabından çıkarılarak 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına borç yazılarak kaydedilmesi gerekirken 120 Alıcılar Hesabında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Ayrıca, verilen söz konusu borç için herhangi bir teminatın alınmadığı göz önünde bulundurulduğunda, tahsil edilemeyen tutarın tamamı kadar karşılık ayrılarak 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabına alacak, 654 Karşılık Giderleri Hesabına borç kaydedilmesi gerekirken anılan kayıtların yapılmadığı tespit edilmiştir.

Öte yandan, bahsi geçen mevzuat hükümleri uyarınca, Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin tacir olması nedeniyle bu Şirkete verilen borcun ticari olduğu; söz konusu Şirket aleyhine ilamsız icra takibine başlanarak ödeme emrinin tebliğ edilmesinin ihtar mahiyetinde olduğu; ödeme emrinin tebliği tarihinde anılan Şirketin temerrüde düştüğü anlaşılmıştır. Bu itibarla, temerrüde düşen tacir borçlu aleyhine 3095 sayılı Kanun'da belirlenen oranda temerrüt faizinin tahakkuk edilerek ilgili gelir hesabına alacak, karşılık hesap olarak asıl alacağın takip edildiği hesaba borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Şirket cevabında; icra safhasına aktarılmış ve tahsil edilemeyen Gümüşhane Sportif Faaliyetler A.Ş. firmasından alacağa 31.12.2024 tarihi itibarıyla adat faizi hesaplamasının yapıldığı, 15.672.259,05 TL faiz tahakkuk ettirildiği; 642 Faiz Gelirleri Hesabına gelir yazılarak Firmadan alacağa eklendiği; Firmaya dava açıldığında 128 No.lu hesaba karşılık ayrılarak izleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 31.12.2024 tarihinde tahakkuk ettirilen 15.672.259,05 TL faiz ile beraber 120 Alıcılar Hesabında kayıtlı olan söz konusu şirketten alacak tutarının 42.554.832,09 TL'ye ulaştığı görülmüş olup mezkur alacağa ilişkin 128, 129 ve 654 No.lu hesaplara henüz kayıt yapılmaması nedeniyle; 2024 yıl sonu Bilançosunda 120 Alıcılar Hesabının 42.554.832,09 TL fazla, 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabının 42.554.832,09 TL eksik, 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabının 42.554.832,09 TL eksik; 2024 yıl sonu Gelir Tablosunda ise 654 Karşılık Giderleri Hesabının 42.554.832,09 TL eksik görünmesine neden olunmuştur.

Türk Ticaret Kanunu'nun 64'üncü ve 515'inci maddeleri uyarınca, Şirketin finansal tablolarının Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst,

aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılmasını teminen, icra safhasına aktarılmış alacaklarının 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı, 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı ile 654 Karşılık Giderleri Hesabına kaydedilmesi; ayrıca temerrüde düşen borçlulara temerrüt faizinin tahakkuk ettirilerek 649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabına alacak, 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Faaliyet Alanında Olmamasına ve Yüksek Tutarda Yükümlülükleri Bulunmasına Rağmen Genel Kurul Kararı Olmadan Nakit Borç Verilmesi

GÜMSAŞ'ın işletme konusuna girmemesine, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile Vergi Dairesine yüksek tutarlarda borcu olmasına, inşaat faaliyetleri kapsamında yapılan sözleşmeler uyarınca konut ve işyeri inşası ve teslimi yükümlülükleri bulunmasına rağmen genel kuruldan yetki alınmadan ve yönetim kurulu kararı olmadan başka bir şirkete teminat alınmaksızın nakit olarak borç verildiği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 16'ncı maddesinde, ticaret şirketlerinin tacir sayılacağı; Kanun'un 18'inci maddesinde, her tacirin ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği; Kanun'un 339'uncu maddesinde de, anonim şirketlerin esas sözleşmesinde, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusunun yazılmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, Kanun'un 369'uncu maddesinde, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altında olduğu; Kanun'un 371'inci maddesinde, temsile yetkili olanların şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukuki işlemleri, şirket adına yapabileceği ve bunun için şirket unvanını kullanabileceği; Kanun'a ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, Kanun'un 553'üncü maddesinde, kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurlarının, Kanun'dan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini

kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlu oldukları; Kanun'un 555'inci maddesinde, şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği; pay sahiplerinin tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebileceği; Kanun'un 560'ıncı maddesinde, sorumlu olanlara karşı tazminat istemek hakkının, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı; bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanunu'na göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımının uygulanacağı; Kanun'un 561'inci maddesinde ise, sorumlular aleyhinde şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açılabilirliği belirtilmiştir.

Şirketin 30.04.2019 tarihinde yapılan olağan genel kurul toplantısında, yönetim kurulu başkanına 29.04.2022 tarihinde kadar Şirketi münferiden temsil etme yetkisi verilmesine; 17.05.2022 tarihinde yapılan olağan genel kurul toplantısında ise, yönetim kurulu başkanına 17.05.2025 tarihinde kadar Şirketi münferiden temsil etme yetkisi verilmesine karar verilmiştir. Söz konusu Yönetim Kurulu Başkanının görevine 18.04.2024 tarihli Genel Kurul Kararı ile son verilmiştir.

Yapılan incelemede, Gümüşhane Şehircilik ve Sosyal Hizmetler A.Ş.'nin 23.06.2016 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanmış olan esas sözleşmesinde, Şirketin borç vermesine cevaz veren bir ifadenin bulunmadığı; genel kurul kararlarında ve yönetim kurulu kararlarında da Şirketin borç vermesine ilişkin bir kararın mevcut olmadığı; buna rağmen Yönetim Kurulu Başkanı tarafından münferiden temsil yetkisinin kullanılarak 01.06.2021 - 28.03.2024 tarihleri arasında Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye bir kısım havalelere "Borç Verilen" açıklaması yapılmak suretiyle, herhangi bir teminat alınmaksızın toplam 36.942.530,00 TL anapara tutarında borç verildiği görülmüştür.

Yönetim Kurulu Başkanının aynı zamanda 16.02.2021 - 30.10.2024 tarihleri arasında Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin de yönetim kurulu başkanı olduğu; verilen borcun tamamının tahsil edilememesi nedeniyle 2021 yılında Gümüşhane İcra ve İflas Müdürlüğü aracılığıyla Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş. aleyhine ilamsız icra takibine başlandığı; icra takibinin kesinleşmesiyle Gümüşhane Sportif Faaliyetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin banka hesaplarına haciz konulduğu; 2.977.991,10 TL'si İcra ve İflas Müdürlüğü aracılığıyla, 7.081.965,86 TL'si ise Gümüşhane Sportif Faaliyetler A.Ş. tarafından gönderilen havaleler yoluyla olmak üzere toplam 10.059.956,96 TL tutarındaki alacağın tahsil

edildiği; 31.12.2024 tarihi itibarıyla 26.882.573,04 TL tutarındaki anapara alacağının ise tahsil edilemediği görülmüştür.

Öte yandan, Şirketin SGK'ya ve Vergi Dairesine yüksek miktarda tahakkuk etmiş borcunun bulunmasına ve ödenmeyen amme alacaklarına 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uyarınca gecikme zammı tahakkuk ettirilmesine rağmen; 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında SGK'ya herhangi bir borç ödemesi yapılmadığı; Vergi Dairesine ise 2021, 2022, 2023 yıllarında düşük tutarlarda kısmi borç ödemesi yapıldığı, 2024 yılında ise herhangi bir borç ödemesi yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, 31.12.2024 tarihli Bilançoda, SGK'ya 71.630.100,53 TL, Vergi Dairelerine 11.009.546,06 TL olmak üzere toplam 82.639.646,59 TL anapara borcun bulunduğu; ayrıca inşaat faaliyetleri kapsamında akdedilen konut ve işyeri satış sözleşmeleri kapsamında Şirketin konut ve işyeri inşası teslimi yükümlülüklerinin mevcut olduğu ve nakit yetersizliği nedeniyle söz konusu inşaat yapımının durdurulduğu tespit edilmiştir.

Mezkur mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; GÜMSAŞ'ın işletme konusuna girmemesine, genel kuruldan yetki alınmamasına rağmen Yönetim Kurulu Başkanı tarafından aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı olduğu başka bir şirkete herhangi bir teminat alınmaksızın borç verilmesinin Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci ve 339'uncu maddelerinde belirtilen basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüklerine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

Yönetim Kurulu Başkanının söz konusu yükümlülüklerle aykırı olarak başka bir şirkete borç vermesi neticesinde, tahsil edilemeyen borç tutarı ile ödenmeyen SGK ve Vergi Dairesi borçlarına tahakkuk ettirilen gecikme zamları nedeniyle GÜMSAŞ'ın zarara uğratıldığı tespit edilmiştir. Bu itibarla, yönetim kurulu başkanının, Türk Ticaret Kanunu'nun 553'üncü maddesi kapsamında, Kanun'dan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusuruyla ihlal ettiği; bu nedenle hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdiği zarardan sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Şirket cevabında; faaliyet alanında olmamasına rağmen 16.02.2021-28.03.2024 tarihleri arasında 36.942.530,00 TL nakit borç verilen Gümüşhane Sportif Faaliyetler A.Ş. firmasıyla ilgili sürecin hukuk birimine bildirileceği ve gerekli dava süreci için hazırlıkların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Türk Ticaret Kanunu'nun 555'inci maddesi uyarınca, Şirketin uğradığı söz konusu zararın tazminini, sadece Şirket ve tek pay sahibi olan Gümüşhane Belediyesi isteyebilecek olup Kanun'un 561'inci maddesi gereğince, sorumlu Yönetim Kurulu Başkanı aleyhine Şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açılabilecektir.

BULGU 2: Kamu Haznedarlığı Yönetmeliğine Aykırı Olarak Özel Sermayeli Banka Hesaplarında Mevduat Bakiyesi Bulunması

Şirketin Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne aykırı olarak özel sermayeli banka hesaplarında mevduat bakiyesi bulunduğu görülmüştür.

08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; belediyeler ve il özel idareleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birliklerin; sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan ve/veya dolaylı olarak sahip olduğu şirketlerin; fon, hesap, özel hesap, havuz ve benzeri adlarla açtıkları ve/veya yönettikleri her türlü banka hesabının bu Yönetmelik hükümlerine tabi olduğu ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 5'inci maddesinde; genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinin, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda değerlendirmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Yaptırım" başlıklı 10'uncu maddesinde ise kamu kaynaklarının bu Yönetmelik hükümlerine aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edildiği tespit edilen nemaların genel bütçeye gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkur mevzuat hükümleri uyarınca, sermayesinin tamamı Gümüşhane Belediyesine ait olan GÜMSAŞ'ın Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne tabi olduğu açık olup Şirketin her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda değerlendirmesi zorunludur.

Yapılan incelemede, Şirketin 4 adet özel sermayeli banka hesabında 31.12.2024 tarihi itibarıyla toplam 1.187.330,33 TL tutarında mevduat bakiyesinin mevcut olduğu görülmüştür. Bu durum, mevzuata aykırılık teşkil etmekle birlikte Şirketin Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde yer alan yaptırıma maruz kalmasına neden olabilecektir.

Şirket cevabında; 01.04.2024 tarihinden sonra özel sermayeli banka hesaplarında mevduat bakiyesi bulundurulmağı ifade edilmiştir. Ancak 31.12.2024 tarihli mali verilerde 4 adet özel sermayeli banka hesabında mevduat bakiyesinin mevcut olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, Şirketin her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda değerlendirmesi yasal zorunluluk olup bu zorunluluğa aykırı işlem yapılması durumunda mezkur yaptırıma maruz kalınmasına neden olunabilecektir.

BULGU 3: Sözleşmede Belirlenmiş Olan Birim Fiyattan Daha Yüksek Birim Fiyat Üzerinden Ödemenin Yapılması

İş makinesi kiralama sözleşmesinde, iş makinesinin çalışma saatine göre fiyat belirlenmiş olmasına rağmen son iki faturada daha yüksek fiyattan ödemede bulunulduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinde;

"Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar."

"Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu" başlıklı 553'üncü maddesinde;

"Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, (...) hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar."

"Şirketin zararı" başlıklı 555'nci maddesinde;

"Şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir. Pay sahipleri tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebilirler."

denilmektedir.

GÜMSAŞ ile ... İnşaat Turizm Sanayi ve TİC LTD ŞTİ arasında yapılan ve 01.09.2021 tarihinde yürürlüğe giren iş makinelerinin kiralanmasına ilişkin sözleşmenin 4'üncü

maddesinde; iş makinelerinin 6 ay süreyle kiraya verildiği, iş makinelerinin saat üzerinden kiralanacağı,

“Sözleşmenin süresi, kiralama bedeli, mesai saatleri ve ödemeler” başlıklı 7’nci maddesinin a) bendinde; kira müddetinin 01.09.2021 tarihinden itibaren başlayıp iş bitimine kadar devam edeceği,

b) bendinde kiralaması yapılan iş makineleri için çalıştırıldığı saat üzerinden 380 TL ödeneceği ve mazot fiyatlarındaki artışa göre artış yapma yetkisinin GÜMSAŞ’ta olduğu,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede;

21.02.2022 tarih ve GIB2022000000003 numaralı faturada; iş makinesi saat kira bedeli 600 TL üzerinden,

31.03.2022 tarih ve GIB2022000000005 numaralı faturada; iş makinesi saat kira bedeli 625 TL üzerinden,

Ödemelerde bulunulmuştur.

Sözleşmenin 7’nci maddesinin (b) bendinde belirtildiği üzere iş makinelerinin saat ücretinin artışına ilişkin GÜMSAŞ tarafından artış yapıldığına dair bir karar olmamasına rağmen sözleşmede belirtilmiş olan saat ücretinden daha fazla ödeme yapılması nedeniyle hesabı aşağıdaki tabloda görüleceği üzere ... İnşaat Turizm Sanayi ve Tic Ltd Şti’ne toplam 1.296.584 TL fazla ödemede bulunulmuştur.

Tablo 2: Fazla Ödeme Tablosu

Faturanın Tarih ve Nosu	Hizmet	Miktar (Saat)	Ödenen Birim Fiyat (TL)	Olması Gereken Birim Fiyat (TL)	Fark (TL)	Yapılan Fazla Ödeme (TL)	KDV/%18 (TL)	Toplam Fazla Ödeme (TL)
21.02.2022/GIB2022000000003	İş makinesi kiralama	2.500	600	380	220	550.000	99.000	649.000
31.03.2022/GIB2022000000005	İş makinesi kiralama	2.240	625	380	245	548.800	98.784	647.584
Toplam								1.296.584

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler Şirketin menfaatlerini özen ve dürüstlük kurallarına uygun olarak yerine getirmeleri, kusurları nedeniyle verdikleri zarardan dolayı sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; söz konusu faturalar ile ilgili işlem sürecinin hukuk birimine bildirileceği ve gerekli dava süreci için hazırlıkların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sözleşmede belirtilmiş olan birim fiyattan daha fazla ödeme yapılması nedeniyle meydana gelen şirket zararının tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri ile Yönetim Kurulu Karar Defterinin Mevzuata Uygun Olarak Tutulmaması

Şirketin genel kurul toplantı ve müzakere defterinin bir kısım sayfalarının boş bırakıldığı; yönetim kurulu karar defterinde de bir kısım sayfaların boş bırakıldığı; bir kısım kararların yer almadığı; yönetim kurulu karar defterinin 2023 ve 2024 yıllarına ilişkin kapanış onaylarının notere yaptırılmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Defter tutma ve envanter" başlıklı 64'üncü maddesinin;

Birinci fıkrasında; her tacirin ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu Kanun'a göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu; defterlerin, üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulacağı; işletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin defterlerden izlenebilmesinin gerektiği;

Üçüncü fıkrasında; fiziki ortamda tutulan yevmiye defteri, defteri kebir ve envanter defteri ile dördüncü fıkra da sayılan defterlerin açılış onaylarının, kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlanmadan önce noter tarafından yapılacağı; bu defterlerin izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onaylarının, defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar notere yaptırılacağı; pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla izleyen faaliyet dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edilebileceği; yevmiye defterinin kapanış onayının, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış

onayının ise izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılacağı; fiziki ortamda veya elektronik ortamda tutulan ticari defterlerin nasıl tutulacağı, defterlere kayıt zamanı, onay yenileme ile açılış ve kapanış onaylarının şekli ve esaslarının Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken çıkarılan tebliğle belirleneceği;

Dördüncü fıkrasında; pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri gibi işletmenin muhasebesiyle ilgili olmayan defterlerin de ticari defterler olduğu;

hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 65'inci maddesinde, defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların, eksiksiz, doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılacağı; bir yazım veya kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilemeyeceği ve değiştirilemeyeceği; kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmelerin yasak olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un 82'nci maddesinde, her tacirin; ticari defterlerini, envanterleri, açılış bilançolarını, ara bilançolarını, finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını, topluluk finansal tablolarını ve yıllık faaliyet raporlarını ve bu belgelerin anlaşılabilirliğini kolaylaştıracak çalışma talimatları ile diğer organizasyon belgelerini, alınan ticari mektupları, gönderilen ticari mektupların suretlerini ve 64'üncü maddenin birinci fıkrasına göre yapılan kayıtların dayandığı belgeleri sınıflandırılmış bir şekilde saklamakla yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

Kanun'un 562'nci maddesinde, bu Kanun'un 64'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci veya üçüncü cümlesindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin; 64'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca gerekli onayları yaptırmayanların, 65'inci maddesine uygun olarak defterlerini tutmayanların, dörtbin Türk Lirası (2024 yılı için 49.276 TL) idari para cezasıyla cezalandırılacağı; ticari defterlerin mevcut olmaması veya hiçbir kayıt içermemesi yahut bu Kanun'a uygun saklanmaması hâllerinde ise, sorumluların üçyüz günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, GÜMSAŞ'ın yönetim kurulu karar defterinin 49. sayfasında yer alan 2021-9, 65. sayfasında yer alan 2023-6, 66. sayfasında yer alan 2023-7, 67. sayfasında yer alan 2023-8 No.lu kararların söz konusu defterde yer almadığı; 22, 68, 69, 70, 71 No.lu sayfaların ise boş bırakıldığı; genel kurul toplantı ve müzakere defterinin ise 2, 3, 7, 9, 11, 13, 15 ve 24. sayfalarının boş bırakıldığı görülmüştür. Ayrıca, yönetim kurulu karar defterinin 2023 ve 2024 yıllarına ilişkin kapanış onaylarının notere yaptırılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu durum, Kanun'un 64, 65 ve 82'nci maddelerine aykırılık teşkil etmekle birlikte mezkur aykırılıklara sebep olan sorumlulara Kanun'un 562'nci maddesinde öngörülen cezaların uygulanmasını gerektirmektedir.

Şirket cevabında; genel kurul toplantı ve müzakere defteri ile yönetim kurulu karar defteri eksikleri ile ilgili, bahse konu dönem yönetim kurulu üyelerine ihtarname çekildiği; sürecin hukuk birimine bildirileceği ve gerekli dava süreci için hazırlıklar yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ticari defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların, eksiksiz, doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılması; bir yazım veya kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmemesi ve değiştirilmemesi; yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılması gerekmektedir.

BULGU 5: Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanmaması

Yönetim kurulunun 2023 yılı faaliyet raporunun hazırlanmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 514'üncü maddesinde, anonim şirketlerde yönetim kurulunun, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlayacağı ve genel kurula sunacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkur mevzuat hükmü uyarınca, anonim şirketlerde yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu Mart ayı içinde hazırlaması zorunludur.

Yapılan incelemede, anonim şirket olan GÜMSAŞ'ın yönetim kurulunun 2023 yılı faaliyet raporunun hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Şirket cevabında; 2023 ve 2024 yılı yönetim kurulu faaliyet raporunun hazırlandığı, 15.06.2025 tarihinde Olağan Genel Kurul toplantısının yapılması ve ticaret siciline tescil işlemi için hazırlıklara başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Türk Ticaret Kanunu'nun amir hükmü uyarınca Şirketin yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu Mart ayı içinde hazırlaması gerekmektedir.

BULGU 6: Bir Kısım Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Şirket tarafından gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarının incelenmesi sonucunda, mevzuat hükümlerine aykırı hususlar tespit edilmiştir. Söz konusu hususlara aşağıda kısımlar halinde yer verilmiştir.

a) Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Piyasa Araştırmasının Yapılmaması

Şirket tarafından 2024 yılında doğrudan temin yöntemiyle yapılan tüm alımlarda piyasa araştırmasının yapılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin ikinci fıkrasında; bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edileceği belirtilerek doğrudan temin ile alımlarda piyasa araştırması zorunlu tutulmuştur.

Ayrıca, 11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 01.02.2024 tarihinde yürürlüğe giren Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; doğrudan temin ile yapılacak alımlar için onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben harcama yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında doğrudan temin yöntemiyle yapılan tüm mal ve hizmet alımlarına ilişkin belgelerin eklerinde piyasa fiyat araştırmasına ilişkin belgelerin yer almadığı görülmüştür.

Şirket cevabında; 16.04.2024 tarihi itibari ile yapılan alımlarda piyasa araştırması yapılarak doğrudan temin yöntemi ile alım yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin ile yapılan alımlarda ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi gerekmektedir.

b) Doğrudan Teminle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi, Doğrudan Temin Kayıt Numarası Oluşturulmaması ve Alım Sonucuna İlişkin Bilgilerin Kamu İhale Kurumuna Bildirilmemesi

Doğrudan teminle yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un Ek 1'inci maddesinin birinci fıkrasında; bu Kanun'da veya diğer kanunlarla bu Kanun'dan istisna edilenler ile doğrudan teminle yapılanlar da dâhil olmak üzere, her türlü mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin alım, ihale ve sözleşme süreçlerine ilişkin olarak; yaklaşık maliyetin ve dokümanların hazırlanması, ilanların yayımlanması, tekliflerin veya yeterlik başvurularının sunulması ve değerlendirilmesi, ihalelerin sonuçlandırılması, sözleşmelerin imzalanması, sonuç bildirimi, hakedişlerin düzenlenmesi gibi her türlü işlem, onay, bildirim ve tebligatlar ile şikayet ve itirazın şikayet başvurularının kısmen veya tamamen Kamu İhale Kurumu tarafından kurulan ve işletilen EKAP üzerinden gerçekleştirilebileceği; maddenin ikinci fıkrasında ise Kurumun EKAP'ın kurulması ve işletilmesine, birinci fıkra kapsamında yapılacak işlemlere, alım, ihale ve sözleşme süreçlerinde elektronik araçların kullanımına ilişkin usul ve esaslar ile EKAP üzerinden yapılması zorunlu işlemleri belirlemeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 01.02.2024 tarihinde yürürlüğe giren Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Tanımlar" başlık 3'üncü maddesinde; "Doğrudan temin kayıt numarası", alıma ilişkin EKAP üzerinden otomatik olarak verilen numara; "Doğrudan temin sorumlusu", idareler ve alımlara katılacak gerçek veya tüzel kişiler adına alımlara ilişkin kullanıcı oluşturma, silme, yetki verme işlemleri ile bu alımlara ilişkin EKAP'la ilgili diğer işlemleri gerçekleştirecek kullanıcı olarak tanımlanmıştır.

Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasında; alım sonucuna ilişkin bilgilerin, en geç alımın yapıldığı ayı takip eden ayın onuncu gününe kadar Kamu İhale Kurumuna bildirilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Tebliğ'in "Doğrudan temin kaydının yapılması" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında ise alımların idareler tarafından EKAP'a kaydedilerek doğrudan temin kayıt numarası oluşturulacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından doğrudan teminle yapılan mal ve hizmet alımlarının EKAP'a kaydedilmediği, doğrudan temin kayıt numarası oluşturulmadığı ve alım sonucuna ilişkin bilgilerin Kamu İhale Kurumuna bildirilmediği tespit edilmiştir.

Şirket cevabında; doğrudan temin alımları ile ilgili EKAP sürecinin takibi için personel görevlendirilmesi konusunun gündeme alındığı, sürecin takibinin yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan teminle yapılan mal ve hizmet alımlarının EKAP'a kaydedilmesi, doğrudan temin kayıt numarası oluşturulması ve alım sonucuna ilişkin bilgilerin Kamu İhale Kurumuna bildirilmesi gerekmektedir.

c) Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Doğrudan Temin Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limitler kapsamında yapılan alımlarda gerçek veya tüzel kişinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 01.02.2024 tarihinde yürürlüğe giren Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in 4'üncü maddesinin sekizinci fıkrasında; Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edileceği ve bu kişinin listede bulunduğu anlaşılmaması durumunda söz konusu kişiden alım yapılmayacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasında yasaklılık kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Şirket cevabında; parasal limitler dahilinde yapılan doğrudan temin alımlarında yasaklılık kontrolünün yapılması ile ilgili alım yapılan firmalara bilgi verildiği, evrakların temini sürecinin takip edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirket tarafından parasal limitler dahilinde yapılan doğrudan temin alımlarında alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının Kurumun internet sayfasında kontrol edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirket personel işlemleri üzerinde yapılan incelemelerde; Şirkette çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle yüksek miktarda birikmiş yıllık izin süresi bulunan kişilerin olduğu tespit edilmiştir.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde şartları taşıyan işçilere yıllık ücretli izin verileceği ve bu izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 59'uncu maddesinde ise iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlere ilişkin çeşitli hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği hüküm altına alınmış, bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya yukarıda belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası Lirası (2024 yılında 2.666 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 ve 2024/7 sayılı genelgelerde de; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl

içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti esas alınarak hesaplanmaktadır. Bu ise söz konusu işçiye yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemelerde Şirkette görev alan 342 işçiden 31'inin 100 ile 200 gün arasında kullanmadığı birikmiş izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. 31.12.2024 tarihi itibarıyla 342 işçinin toplam 15.554 gün birikmiş yıllık izni bulunmakta olup kullanılmayan bu yıllık izinlerin 2024 yılı ücret tutarları ile Şirkete maliyeti yaklaşık olarak 23.523.026,20 TL'dir.

Şirket cevabında; işçilerin yıllık ücretli izinleri ile ilgili özlük dosyalarında yapılan inceleme ile yıllık izin günlerinin belirlendiği, Şirketin çalışma düzenini etkilemeyecek şekilde izin kullanımlarının yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Şirkette çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Şirkete ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>